

ח' אדר ב' תשפ"ד
18 מרץ 2024

לכבוד
מר יואב גלנט
שר הביטחון

לכבוד
רב אלוף הרצי הלוי
ראש המטה הכללי
צה"ל

שלום רב,

הנדון: קריאות של רב גדוד במילואים, הרב אברהם שאול פואה, לבזיה ברצועת עזה כחלק ממלחמת
"חרבות ברזל"

בשם המרכז הרפורמי לדת ומדינה, הזרוע המשפטית והציבורית של התנועה הרפורמית - יהדות מתקדמת בישראל, הריני לפנות אליכם בעניין הנדון כדלקמן:

1. ביום 4.2.24 פורסם באתר "ערוץ 7" מאמר שכתב הרב אברהם שאול פואה, רב גדוד במילואים, תחת הכותרת: "אתה בעל הבית" - דין שלל במלחמת עזה". במסגרת המאמר, כתב הרב פואה על שירותו כרב גדוד במהלך מלחמת חרבות ברזל והבהיר את עמדתו, אותה גם הבהיר לחיילים במהלך המלחמה, לפיה מותר לבזוז מבתי מגורים בעזה. כך נכתב במאמר:

"אחד החיילים שאל אותי האם נכון לברך בברכת המזון "הרחמן הוא יברך את בעל הבית הזה ואת שולחן זה שאכלנו עליו" לחצתי את ידו ואמרתי לו שלום עליכם "אתה בעל הבית"... התורה מתירה לנו לקחת את הערים הגדולות והטובות וגם את הבתים והבורות וכן את הכרמים והזיתים על הכל היא אומרת לנו ואכלת ושבעת, כלומר זה שלך תהנה מזה ותרגיש בנוח.... במהלך המלחמה ראיתי שהאמירה הברורה שאנו בעלי הבית וכל מה שכבשנו הוא שלנו, אמירה זו מטיבה עם רוח הלוחמים ומסירה מהם את תחושת המצפון של חדירה לבתים של אנשים פרטיים, הרגשה שמולידה בילבול וטישטוש בזכות שלנו להילחם, לעומת זאת האמירה "אתה בעל הבית" נתנה ללוחמים בעלות ואפשרה להם להמשיך בעוז במשימות המלחמה.

... ולכן ציוה ה' את יהושע לאחר מכן וְעָשִׂיתָ לְעֵי וּלְמַלְכָּה פְּאֶשֶׁר עָשִׂיתָ לְיִרְיָחוֹ וּלְמַלְכָּה רַק שְׁלָלָהּ וּבְהִמָּתָה תִּבְזֹזוּ לָכֶם. אם כן מבואר שכהוראה כללית בוודאי שאין לאסור את הביזיה ולא טוב עשה יהושע. בעניין ההגדרה של מה מותר לקחת לעצמך ומה צריך להשאיר כשלל למדינה. נראה לי שכל דבר שהוא לא שלל בעל פוטנציאל אמיתי אין צורך לאסוף אותו כדי לחלוק מחצה המלך מחצה העם כגון מה שכתוב שהותר להם כתלי דחזירי ומן הסתם לא לקחו את זה לשלל הכללי לחלוקה אלא זה משהו שאינו בעל ערך כדי לחלוק בו. לכן דברים פשוטים ורגילים שאין מי שיאסוף אותם פשוט שאין בעיה לקחת ולהשתמש...".

להלן קישור לכתבה: <https://www.inn.co.il/news/628185>

[א] עותק של הכתבה מצורף למכתב זה ומסומן כנספח א'.

2. כפי שיובהר בהמשך, אמירות אלו של הרב פואה מנוגדות באופן מוחלט הן לעקרונות הצבא והן להוראות הדין המחייב ופקודת המטכ"ל ולכן יש להוקיע אותן מכל וכל ואף לפעול כנגד הרב פואה בכלים המשמעותיים שעומדים לרשות הצבא.

הדין הנורמטיבי החל על חיילי צה"ל

3. קביעותיו של הרב פואה ביחס לביזה מתבססות, כפי שניתן לראות במאמרו, על הדין הדתי כפי שהוא מפרש אותו. הרב פואה מתייחס להלכות וקביעות של פרשנים דתיים שונים ביחס להלכות ביזה והיקפן. אולם, יש להבהיר כי הדין הדתי הוא אינו הדין הנורמטיבי החל על חיילי צה"ל והם כפופים לדין הצבאי בלבד שיפורט להלן.
4. משכך, אמירותיו של הרב פואה והעובדה כי יצר מצג שווא לחיילים בשטח, לפיו ביזה של רכוש היא מותרת מהווה הטעיה של אותם חיילים ואינה עולה בקנה אחד עם הוראות הדין החלות על אותם החיילים ועל הרב פואה עצמו כפי שיפורטו להלן.

פקודת המטכ"ל

5. פקודת המטכ"ל 50.0303 מיום 15.7.77 "תפיסת רכוש האויב בשטח כיבוש" מבהירה את הכללים שקבע המטכ"ל בנוגע להתנהלות עם רכוש של האויב בשטחי האויב. סעיף 4 לפקודה קובע:
- "אין לתפוס מקרקעין או מיטלטלין, המצויים בשטח כיבוש וכן אין ליטול עליהם חזקה ואין להשתמש בהם ללא הסכמת הבעלים אלא אם הדבר הכרחי לצורכי המלחמה ואם הדבר הותר לפי הוראותיה של פקודה זו".**
6. כלומר, פקודת המטכ"ל מבהירה כי ביזה, ללא היתר או הוראה מפורשים, היא אסורה לחלוטין.
7. יובהר, כי אף שסעיף 1 לפקודה 50.0303 מגדיר "שטח כיבוש" כ"שטח מחוץ לגבולות מדינת ישראל, שהיה בידי האויב ושעבר לשליטת צה"ל", פקודת מטכ"ל 50.0301 מחילה הוראות דומות אף על שטחי אויב בהם פועל צה"ל ושאינם בשליטתו. ודוק, האיסור על ביזה שלא לצורך בטחוני חל בשני המקרים.

חוק השיפוט הצבאי

8. סעיף 74 לחוק השיפוט הצבאי תשט"ו-1955 (להלן: "חש"צ") אוסר על ביזה וקובע כי "חייל שבז ביזה, או שפרץ לבית או למקום אחר כדי לבזוז ביזה, דינו - מאסר עשר שנים".
9. משכך, נראה כי דברי שבח תמיכה או אהדה למעשה ביזה בניגוד לחש"צ עולים, לכל הפחות, כדי מעשה פסול של שידול והסתה לביצוע עבירה.

רוח צה"ל ועקרונות הצבא

10. "רוח צה"ל הוא תעודת הזהות הערכית של צה"ל", כך נכתב בהגדרת מסמך רוח צה"ל המעגן את הערכים וערכי היסוד של צבא ההגנה לישראל. רוח זו, "ראוי שתעמוד ביסוד הפעולות של כל חייל וחיילת במסגרת צה"ל, בשירות סדיר ובשירות מילואים".
11. בחינה של ערכי הצבא כפי שהם מופיעים ברוח צה"ל אל מול קריאותיו של הרב פואה הנותנות גושפנקא לביזה, מעלה סתירה עמוקה וערכית.
12. כך למשל, אחד מארבעת ערכי היסוד של רוח צה"ל הוא "שמירה על כבוד האדם". ערך כבוד האדם, אשר עוגן גם במשפטנו בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, כולל בתוכו גם את ערך השמירה על הקניין.

- סעיף 3 לחוק היסוד קובע כי: "אין פוגעים בקניינו של אדם". כלומר, שמירה על כבוד האדם כוללת בתוכה גם את השמירה על קניינו. ביזה וכן הסתה לביזה, עומדים באופן מפורש בניגוד לכלל זה.
13. בנוסף, יתר הערכים המופיעים ברוח צה"ל עומדים גם הם בניגוד מוחלט לקריאותיו של הרב פואה לביזה. כך למשל, אף ערך המקצועיות וערך המשמעת שמופיעים שניהם ברוח צה"ל, אינם עולים בקנה אחד עם ביזה של רכוש פרטי.
14. נוסף על כל אלו, מערוצי התקשורת עולה כי הרמטכ"ל עצמו, רב-אלוף הרצי הלוי, התייחס בביקוריו את הלוחמים במסגרת מלחמת חרבות ברזל לעניין הביזה. כך נכתב בטור של נחום ברנע שפורסם באתר Ynet: "הרמטכ"ל מקפיד בכל אחד מביקוריו בשטח להזכיר למפקדים וללוחמים מה אסור לעשות. הוא מדבר על ביזה, על התפרקות ממשמעת, על גרפיטי מיותר על הקירות".

להלן קישור לכתבה: <https://www.ynet.co.il/news/article/bkz0cp2it>

[ב] עותק של הכתבה מצורף למכתב זה ומסומן כנספח ב'.

תפקידו של רב בשירות הצבא

15. יובהר, תפקידו של רב גדודי הוא להעניק שירותי דת לחיילים המבקשים זאת גרידא. תפקיד זה אינו מקנה כל סמכות לחינוך חיילי הגדוד ובטח שלא סמכות לאשרר או לתת תוקף לפעילויות שלהם במסגרת הלחימה ברצועת עזה ובכלל.
16. משכך, התבטאויותיו של הרב פואה אל מול חיילי הגדוד אף מהוות חריגה מתפקידו ומהסמכות המוקנית לו.
17. בנסיבות אלו, נבקש כי:
- א. תנקטו בכל האמצעים העומדים לרשותכם על מנת להבהיר לכלל הכוחות המשרתים ונלחמים ברצועת עזה, ובכלל זה לרבנים הצבאיים, כי ביזה היא אסורה בתכלית וכי העונש הקבוע בצידה כבד.
- ב. בהתאם להוראות פקודת המטכ"ל 3.0226 "השעיה והדחה", תפעלו להשעיית/הדחת הרב פואה מתפקידו כרב גדודי, וזאת בשל התנהגותו שחרגה מאמת המידה שנדרשת מחייל במעמדו וכן בשל פגיעתה בטוהר המידות ובערכי הצבא, הכל כפי שהוצג לעיל.
18. נוכח חומרת הדברים, נודה להתייחסותכם המהירה.

בכבוד רב,

ריקי שפירא-רוזנברג, עו"ד

